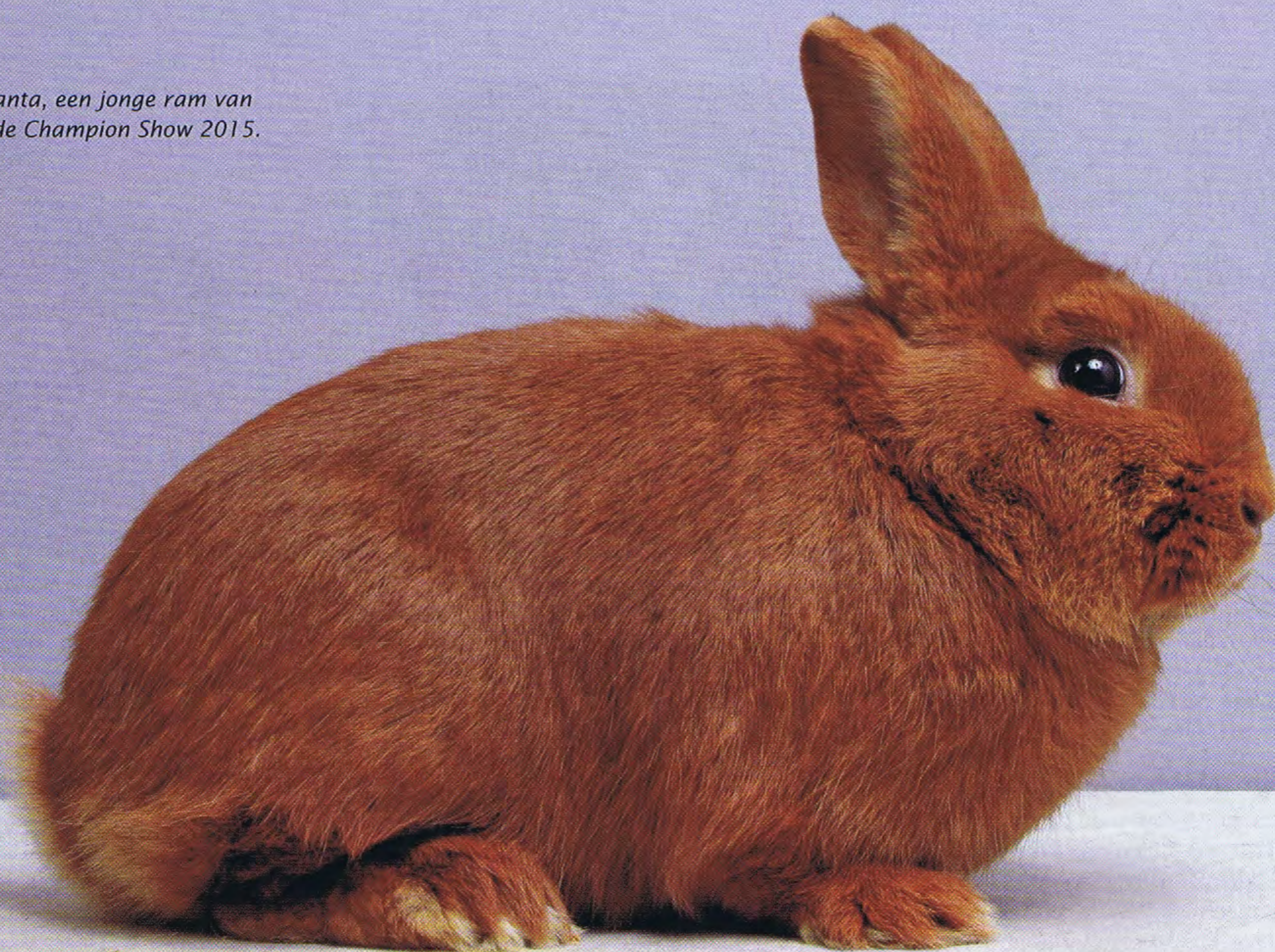

Nederlandse Thrianta, een jonge ram van W. Plasmeijer op de Champion Show 2015.

Thrianta of Sachsengold?

Tekst: Rinus Verhelst
Foto's: W. en M. Hoekstra

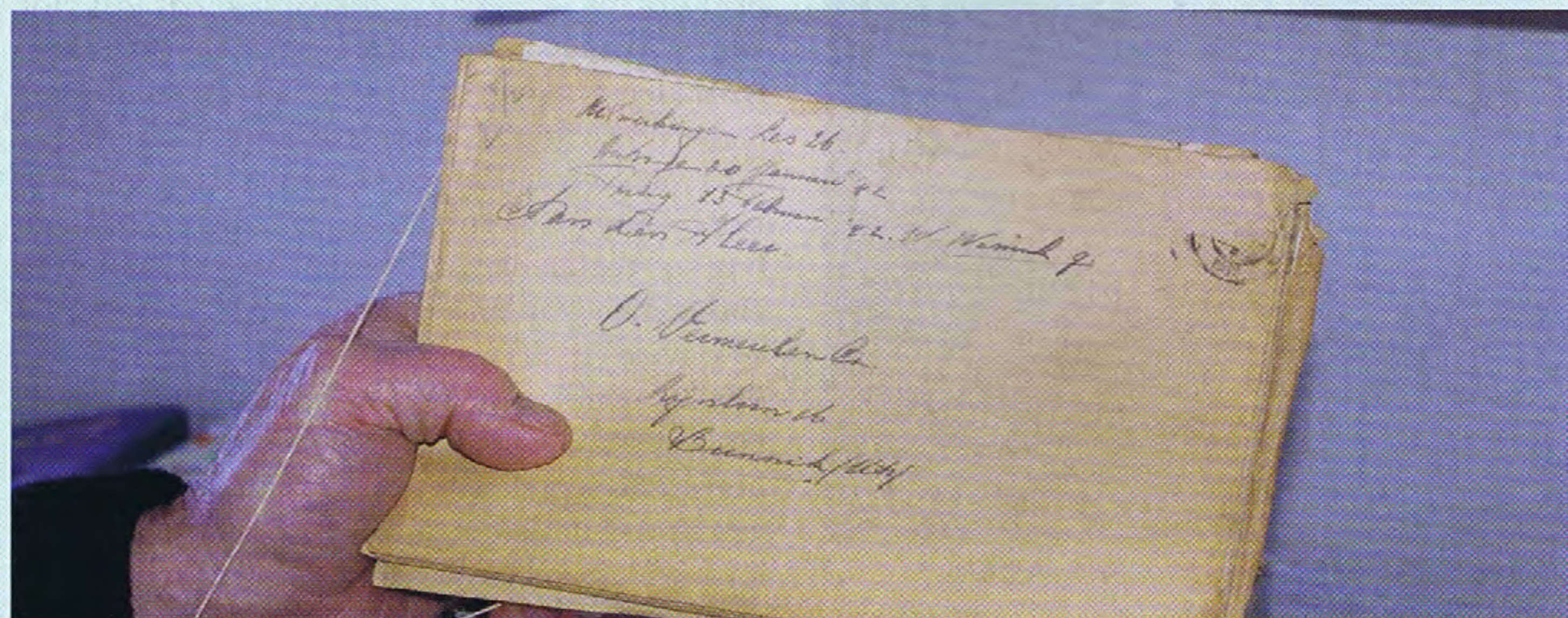
Waar een groot land, klein in kan zijn. Het was de Duitser Richard Bennack uit Rohrsdorf bij Meißen die in 1925 op het idee kwam om 'Goldhazen' (goudgele konijnen met gele buikkleur) te fokken met een gewicht van 2,5 kg.

Naar eigen aangaven paarde hij van genetische kennis geen notie hebbende een strogele ram uit een gangbare kruising met een bijna gele Japanner voedster (met bijna geen Japannertekening), kruiste vervolgens een geelzilver voedster in en kreeg zo verzilveringsfactoren in zijn stam. Met behulp van Havana trachtte hij deze te verdringen en hoopte zo op een intensieve kleur, doch beide kruisingen mislukten jammerlijk. Tenslotte probeerde hij met Klein Chinchilla om de pelkwaliteit te verbeteren en zag dat in plaats van roodgeel een witte buikkleur optrad. Dit was door de werking van het inkruisen met Klein Chinchilla (wildkleurfactor) terug te voeren. Daarna zocht hij zijn heil in zwarte Tans. De dieren werden verzadigd rood en de buikkleur donkergeel (tankleurig). Het waren vermoedelijk dieren die de erfformule a¹BCDey¹y² (Int.) AbCDg^oy¹y²(Duits) hadden. Ook de pelkwaliteit

maakte duidelijk vooruitgang. Belgische hazen heeft Bennack niet gebruikt, ondanks dat de dieren nogal gestrekt van type waren. Ook de geelzilver en de Tans waren in die tijd redelijk lang. Het grijpbare succes werd echter door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog verstoord.

Na de oorlog zette hij in 1945 zijn proeven voort met dieren die hij waarschijnlijk in de oorlog gered had. Ook nu vermeed hij Rode Nieuw Zeelanders te gebruiken. Naar aanleiding van de winnaarstentoonstelling van 1952 in Leipzig stelde hij de eerste

dieren voor en behaalde met een ram ZG. Op de jaarlijkse afsluitingstentoonstelling van 1953 in Leipzig stelde hij een familiegroep voor. Vanaf toen waren in geheel Oost-Duitsland op kleine en grote tentoonstellingen Sachsengold konijnen te zien. In 1961 werden ze in de gezamenlijke Duitse standaard opgenomen. Bennack heeft echter de erkenning van zijn prestatie niet meer beleefd. Zijn zoon en een fokkersgemeenschap gingen verder met zijn nalatenschap. In West-Duitsland waren in 1960 voor het eerst Sachsengold konijnen te bewonderen in Ham. Het waren deels nafokdieren van dr.

Kisner Darmstad die Thrianta's van de heer Rozenbrand uit Sprang Capelle had geïmporteerd. Dr. Kisner spande zich ontzettend in voor de kleurslagen rood en oranje bij onze konijnen. Vanwege zijn gelijkheid met de Rode Nieuw Zeelander, -die ondertussen ingevoerd was uit Amerika-, zette zijn opmars in West-Duitsland geleidelijk aan voort. Dit kwam hoofdzakelijk voort uit het feit dat de Rode Nieuw Zeelander beter geschikt was als slachtkonijn dan de Sachsengold, die was in gewicht aanmerkelijk minder. Waarom haal ik het bovenstaande aan? Om de reden: "Waar een groot land klein in kan zijn."

Ik ben in het bezit van enkele brieven van de heer H. Andrea gericht aan wijlen de heer Otto Vermeulen en de Nederlandse standaardcommissie uit die tijd.

De heer Andrea was leraar aan de Technische school in Assen en was genetisch voor die tijd al knap onderlegd in de erfelijkheidsleer. Vermoedelijk had hij al goed kennis genomen van het in 1940 verschenen boekje 'Erfelijkheidsleer voor de Konijnenfokker,' van de heer J.H. Schipper. Door de hand van deze meester zijn er in de Kleurdwergen nogal wat kleurslagen ontstaan.

Ik citeer hier letterlijk een schrijven van de heer Andrea aan de heer Vermeulen van 2 juli 1946: "Geachte heer Vermeulen, gaarne voldoe ik aan uw verzoek iets mede te delen over de Thrianta-oranje. Het wordt een potloodbriefje, want ik lig te bed en kan moeilijk anders. De Thrianta-oranje is geen mutatie en ook geen toevalsproduct. Ze is het resultaat van een met zorg voorbereide combinatie van erfactoren. Aanvankelijk werden Rode Nieuw Zeelander en Gouwenaar als stamouders gekozen. De Gouwenaar vanwege de factor b voor bruin. In 1941 werden deze dieren aangeschaft doch niet met elkaar gekruist en wel om de volgende redenen:

- 1 Geel en bruin gecombineerd met de wildkleurfactor zou praktisch weinig verschil geven met de Rode Nieuw Zeelander.
- 2 Geel en bruin in combinatie met de éénkleur factor zou een Thüringer met bruine sluier maken. De geelrode haren in het bovendek laten dan in de toppen bruin pigment onderscheiden, zodat dus geen innige menging van genoemde kleuren tot één kleur plaatsvindt. Dat lijkt alleen maar zo.
- 3 Wat ik wenste was een zuiver effen oranje kleurig dek met een daarmee overeenkomende buikkleur, als van een hele beste Rode Nieuw Zeelander, maar dan nog vuriger.
- 4 Deze kleurslag, hoe fraai ze op zichzelf ook zou zijn, zou als middenras, dus naast de Rode Nieuw Zeelander en Gele van Bourgondië niet in een behoefte voorzien.

Bovenstaande overwegingen in aanmerking genomen, werd besloten de onder 3 genoemde kleur te fokken als klein ras, akwaar zij, tussen de kleurvariëteiten der kleine rassen, zeker een uitzonderlijke plaats zou innemen. Rode Nieuw Zeelander en Gouwenaar werden als stamouders verworpen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Uit de kleine rassen nam ik de Tan en uit de middenrassen de lichtste van bouw namelijk de madagascar Papillon. De F1 was zwarte tan (witte buik met

	Min. gewicht	Max. gewicht	Ideaal gewicht
Duitsland	2,25 kg	3,25 kg	boven 2,75 kg
Zwitserland	2,50 kg	3,30 kg	2,70-3,10 kg
Nederland	2,00 kg	2,75 kg	2,50-2,75 kg
Europa	2,25 kg	3,25 kg	2,75-3,25 kg

blauwe grondkleur). Een F1 ram werd terug gepaard aan de madagascar Papillon stammoeder, om het geel vast te leggen met behoud van 't tanpatroon. Deze F2 gaf o.a. gemsleur (geel met iets donkere haartoppen) nagenoeg zonder sluier, doch met witte buik met blauwe grondkleur. Ook de derde generatie gaf nog dieren uitsluitend met deze lichte buikkleur. In de F4 werd ook de factor voor bruin vastgelegd, waarbij gelijktijdig de gewenste buikkleur optrad (dat was de oude ram). Dit jaar fokte ik 14 oranje waaronder én zalmkleurige (is oranje + blauw). Geen onaardige kleur! Deze kleur kon ontstaan doordat de stammoeder was gevallen uit madagascar x isabella. Ook de stamvader was onzuiver voor blauw. Het genotype voor Rode Nieuw Zeelander is ABCDe(y...). Het genotype voor Thrianta-oranje is a'bCDe(y...). Het genotype voor Thrianta-zalm is a'b-Cde(y...). Dat bovengenoemde genotype voor Thrianta-oranje en Thrianta-zalm juist zijn, kan ik aantonen aan de hand van stamkaarten. Het was namelijk nodig van de diverse generaties stamkaarten aan te leggen, speciaal voor die dieren die voor de fok moesten worden aangehouden. Zonder deze kaarten was het niet mogelijk geweest een juist inzicht over het genotype der fokresultaten te krijgen. De naam Thrianta heb ik genomen als rasbenaming omdat naast de oranje kleur nog andere variëteiten kunnen ontstaan, wat uit de zalmkleurigen al bewezen is. Het woord Thrianta is voor u misschien een vreemde klank, maar iedere rechtgeaarde Drent klinkt het als muziek in de oren. Het herinnert hen aan de woeste bodem door noesten arbeid in een paradijs herschepen. Het paradijs Drenthe van nu heette vroeger Thrianta.

Hiermede meen ik u volledig te hebben ingelicht. Mocht u meer willen weten dan ben ik gaarne bereid. Dhr. Steenhuis is nog even bij me geweest. Op de beoordelingskaarten was geen predicaat gegeven, omdat Steenhuis meende dat dit niet kon. Volgens de standaard (blz.23) mag dat echter wel. Toen ik deze kwestie met Steenhuis besprak was hij het er dadelijk mee eens. We hebben afgesproken dat ik de kaarten aan hem toezend (ze waren nog niet aanwezig toen Steenhuis bij me was en hij had geen tijd er op te wachten). Volgens hem zijn er meerdere ZG's bij. Ik ben van plan erkenning aan te vragen. Wat raad u mij aan?" Tot zover de heer Andrea.

In een schrijven van 25 oktober 1946 vroeg de heer Andrea om erkenning van zijn Thrianta's aan de standaardcommissie van de NKB. Op 6 mei 1947 werd de officiële standaard van de Thrianta gepubliceerd in de O.K. In een schrijven van 15 december 1947 vraagt hij aan de standaardcommissie om enkele wijzigingen op te nemen in verband met de nieuwe uitgave van de standaard. Deze aanvullingen

werden echter niet gehonoreerd.

In de eerste standaard van de NBKV in 1958 werd hij als oranje Tan beschreven en wel als volgt:

De kleur is bij deze variëteit oranje. Het tekeningbeeld is als dat van zwart Tan. De tankleur is tot nu toe niet zo vurig, doch er dient naar gestreefd te worden de vurigheid van deze kleur op te voeren. Ook de tekening is vooralsnog niet zo geperfectioneerd, ook dit dient verbeterd te worden. Het verschil tussen de oranje kleurige lichaamsdelen en de tanaftekening moet echter zijn te onderkennen. De grondkleur van de buik moet vrij van blauw zijn. De oogkleur is donkerbruin. De nagelkleur is hoornkleurig.

Ondanks deze eenvoudige beschrijving kon de oranje Tan zich niet handhaven en verdween geleidelijk van onze tentoonstellingen. Het was de Duitser dr. Kisner die nog jacht maakte op de enkele oranje Tans die er nog waren om deze te kruisen met de Duitse Sachsengold. De Sachsengold werd in 1961 in Duitsland officieel erkend en opgenomen in de gezamenlijke standaard. In 1968 haalde wijlen C. Gelein hem terug uit Oost-Duitsland en werd hij tentoongesteld onder de naam Sachsengold. Deze dieren gingen later over in handen van W. Plasmeijer. In 1971 werd hij in de Nederlandse standaard officieel erkend onder de naam Sachsengold.

Het waren de fokkers W. Plasmeijer en B. de Bruin die zich bijzonder voor het ras hebben ingespannen en al vanaf de oprichting van de speciaalclub in 1976 hun steentje hebben bijgedragen aan de verbetering van dit ras. Op 1 oktober 1976 werd de naam van Sachsengold definitief weer omgezet in Thrianta, als huldeblijk voor de creëerder de heer Andrea. Momenteel is er een bloeiende Thriantaclub met behoorlijk wat leden en komt men ze op vele tentoonstellingen tegen.

Internationaal gezien moeten we geen problemen hebben met het tentoonstellen op de Europa show. Het grootste verschil ligt bij ons in het gewicht, oordeelt u zelf maar (Zie de tabel bovenaan de pagina)

De Nederlandse standaardcommissie zou daar in de toekomst nog eens naar kunnen kijken. Zo ook de symbolen die in de huidige standaard foutief staan vermeld, zie het bovenstaande van de heer Andrea. Ook dr. Niehaus plaats bij de Sachsengold het symbool g°(Duits). De overige eisen zijn in alle standaards het zelfde, dus het mag voor ons geen probleem zijn om ook op het Europese vlak te kunnen meedoen.